

fra. Indenfor vort Parti paa Rigsdagen og i Pressen var den overvejende Mening den, at vi ikke ønskede Kampvalg under Krigen, for saa vidt det kunde undgaas, og vi kom først ind paa Ønsket om at afholde saadanne Valg paa det Tidspunkt, da Ministeriet Zahle ændrede sin Politik og gik fra det, man den Gang kaldte Borgfred, over til en Kamppolitik, der er betegnet ved bestemte Ting, man ikke her behøver at uddybe, naar jeg nævner Vaalse-Sagen, Vestindie-Sagen og den Maade, Ministeriet har handlet paa efter den Tid. Først da vi naaede en Situation, hvor der faktisk forelaa et Kampstof indadtil, kom de Tanker stærkere frem i vore Kredse, som gik ud paa, at man vilde være med til at drøfte Spørgsmaalet om Valgs Afholdelse. Det gjaldt navnlig Perioden om Vestindie-Sagen.

Men dernæst er det slet ikke saaledes, at der i Venstre var Enstemmighed for saadanne Valg. Den Gang Venstre skulde stemme om denne Sag, havde det i sin Magt at skaffe os Valgene. Venstre foretrak imidlertid at svare: Stemmer ikke, og som bekendt kan man ikke godt prale af stærk Villie til en Ting, naar man i det afgørende Øjeblik, hvor man har Afgørelsen i sin egen Haand, svarer: Stemmer ikke.

Endvidere vil jeg gerne gøre en Bemærkning om de forskellige Sprængninger indenfor det konservative Parti, som vi ofte hører Tale om. Man skulde tro, at det historiske Venstre kendte saa meget til Sprængninger i sin egen Historie, at det vilde være lidt besværliggjort af sin Fortid, naar det skulde kaste med Sten i dette Forhold. Det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen) erindrer da i hvert Fald tydeligt, da Venstre var i Stumper og Stykker i 1909—10. Han ved, hvorledes Partiet den Gang var delt i to Hovedgrupper, og hvorledes den ene af disse gik i tre Stykker, saa at der i Virkeligheden var fire Afdelinger. Han erindrer ogsaa fra den Periode, hvorledes Modstanderne benyttede denne akutte Tilstand i Venstre til at fremsætte adskillig Spot over Venstre. Jeg har ikke hørt til den Side indenfor Konservatismen, som deltog i dette Arbejde, og jeg tror ikke, at man fremmer noget godt heller fra Venstres Side ved at føre de Synspunkter frem, som det er den letteste Sag af Verden at føre mod Venstre selv. Jeg tror, at dette Afsnit af den ærede Folketingsmands Tale hører til dem, som vender bag ud, hvor-

ved man ser tilbage, og hvorved man graver en Del Bitterhed, en Del Spydigheder, en Del Besværligheder i Samarbejdet op, som ikke fremmer noget af det, som den store Venstrebefolkning, den store konservative Befolkning i Landet, ønsker fremmet ved Hjælp af det ærede Medlems Parti og vort Parti. Og her kommer jeg til det, som jeg ikke rigtig forstaar i denne Metode. Vi ved jo, at Venstre er Mindretal i Folketing og Landsting, og vi ved, at Venstre har ikke mere Magt i dette Land og i disse to Forsamlinger, end vi har. Venstre kan gennemføre Love sammen med de Radikale og Socialdemokraterne i de to Ting. Det samme kan vi. Venstre kan sammen med os standse socialistisk-radikale Love i Landstinget, alene kan Partiet ikke flytte saa meget som en Tændstik over en anden, politisk set. Altsaa Venstre staar slet ikke i nogen Magtstilling i dette Øjeblik, og det staar i et ganske rimeligt og ligeligt Forhold til os andre, for saa vidt det ønsker at fremme Opgaver, som gaar imod Socialradikalismen. Naar dette nu er Stillingen, forekommer det mig, at Venstre her i Rigsdagen gør klogt og rigtigt i ikke at grave disse gamle Stridsspørgsmaal op, men ganske roligt lade dem ligge og saa fæstne Opmærksomheden ved Fremtiden.

Med Hensyn til Valgloven vil jeg udtale min Glæde over, at Hr. J. C. Christensen i Dag pegede paa, at han vilde være med til at reformere den, og han nævned jo, at hans gamle Tanke om Valg i Amtskredse ikke endnu var ham fjern. For mit eget Vedkommende hilser jeg dette med Glæde. Jeg deler nemlig ikke den ærede Indenrigsministers Syn paa denne Valglovs Virkning, heller ikke hvad angaar Enkeltmandskredsene. Jeg regner det for en fuldkommen Tilfældighed, at Valgresultatet i samlet Hele blev saa nogenlunde efter Vælgertallet for de enkelte Partier. I det Øjeblik der havde været Alliance mellem Venstre og det konservative Folkeparti mod den anden Alliance, vilde Valgresultatet have været ganske skævt, efter min Mening i Favør af os andre paa en ganske ubillig Maade. I det Øjeblik hvert Parti havde stemt for sig, vilde vi have faaet et Resultat, hvorved Venstre var blevet ganske uforholdsmæssig stort, ganske paatværs af alt, hvad der hedder Forholdstalsvalg. Altsaa, det er en rigtig snavs Valglov, vi har faaet, den kan ikke bruges til noget fornuftigt uden ved rene Tilfældigheder. Det er mig derfor en Glæde at se, at man fra Venstres Side og